

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ευκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932)
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησίᾳ δραχμὲς 120. Ἐξά-
μηνη δραχ. 65. Τρίμηνη δραχ. 35.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.
Ἀμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΑΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Αρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἄλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδῆποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 47ος

Ἀθῆναι, 30 Μαρτίου 1940

Ἔτος 62ον.—Ἀριθ. 18

Η ΜΙΚΡΗ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΗΜΑ ΥΠΟ F. H. BURNETT

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς καὶ ἡ Σάρα μοναχὴ, ἔστω καὶ χωρὶς τίς κρεατό-
πητες θὰ ἀρκοῦσε γιὰ νὰ τῆς δώσῃ
νέο θάρρος καὶ ἀντοχή. Κι' ὅταν ἀ-
κόμη δὲν πρόφθαινε παρὰ νὰ τῆς
πῇ μόνο δυὸ λόγια, τὰ λόγια
αὐτὰ θὰ ἦταν πάντα γεμάτα ἀ-
γάπη καὶ συμπόνια· κι' ὅταν
εἶχαν λίγο περισσότερο καιρὸ
μπροστὰ τοὺς τότε εἶτε θὰ τῆς
ἔλεγε μιὰ ὡραία ἱστορία ἢ θὰ
μιλοῦσε μαζί της γιὰ διάφορα
εὐχάριστα καὶ διασκεδαστικά
πράγματα ποὺ τὰ ἀναθυμόταν
ἡ Μπέκυ τὴν ὥρα ποὺ ἔπεφτε
στὸ κρεβδᾶτι τῆς, ἐκεῖ ἐπάνω
στὴ σοφίτα καὶ γελοῦσε. Ἡ
Σάρα, ποὺ τὸ ἔκανε αὐθόρμη-
τα γιὰτὶ ἦταν ἀπὸ φυσικὴ τῆς
καλὴ καὶ γενναϊόδωρη, δὲν
φανταζόταν ποτὲ τί θέσῃ εἶχε
πάρει στὴν καρδίᾳ τῆς Μπέ-
κυ οὔτε μὲ τί μάτια τὴν ἔ-
βλεπε ἢ καυμένη ἢ μικρούλα
ποὺ τὴ θεωροῦσε σὰν μιὰ εὐερ-
γετικὴ καὶ καλόκαρδη μάγισ-
σα τοῦ παραμυθιοῦ. Ὅταν ὁ
Θεὸς σ' ἔχει προικίσει μὲ τρυ-
φερὴ καὶ πονετικὴ ψυχῇ, τὰ
χέρια σου ἀνοίγουν ἀπὸ μόνα
τοὺς καὶ καμμιὰ φορὰ ἀνοίγει κι' ἡ
καρδιά. Κι' ἂν τύχῃ κάποτε τὰ χέ-
ρια νὰ εἶναι ἄδεια, ὁ πλοῦτος ὅμως
τῆς καρδιάς εἶναι ἀνεξάντλητος καὶ
μπορεῖ πάντα νὰ δώσῃ ὡραῖα καὶ
καλὰ πράγματα: παρηγοριά, θάρ-
ρος, χαρὰ καὶ καμμιὰ φορὰ ἢ χαρὰ
εἶναι τὸ πῶς ἀποτελεσματικὸ καὶ τὸ
πῶς ὠφέλιμο ἀπὸ ὅλα τὰ δῶρα.

Ἡ Μπέκυ δὲν εἶχε ἴσαμε σήμερα
γνωρίσει τὸ γέλιο στὴν ἀχαρῇ καὶ
φτωχῇ ζωῇ τῆς. Ἡ Σάρα τῆς τὸ ἔ-

μαθε. Καὶ δίχως νὰ τὸ νοιώθῃ αὐτὴ
ἢ ἴδια, τὸ ἀνοιχτόκαρδο καὶ εὐθυμο
γέλιο τὴν ὠφελοῦσε ὅσο καὶ εἰ κρεα-
τόπητες.

Λίγον καιρὸ πρὶν κλείσῃ ἡ Σάρα
τὰ ἔντεκά της χρόνια ἔλαβε ἀπὸ τὸν
πατέρα της ἓνα γράμμα ποὺ δὲν φαι-
νόταν νὰ τὸ εἶχε γράψῃ μὲ τὸ συνη-
θισμένο του κέφι. Τῆς ἔλεγε πὼς ἦ-
ταν κουρασμένος κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ

Ἡ Σάρα ἔκανε τὴν εἰσὸδὸς τῆς στὴ σάλλα μὲ πομπὴ
καὶ παράταξη. (Σελ. 154, στ. β')

τίς γραμμὲς φαινόταν πὼς ἦταν ἀπο-
καμωμένος ἀπὸ τίς ἔννοιες καὶ τίς
φροντίδες ποὺ εἶχε μὲ τὰ περίφημα
ἀδαμαντωρυχεῖα.

«Καθὼς βλέπεις, μικρὴ μου Σάρα,
τῆς ἔγραφε, ὁ μπαμπᾶς σου δὲν εἶναι
γεννημένος γιὰ ἐπιχειρηματίας καὶ
τὰ διάφορα σχεδιαγράμματα, οἱ ἐκ-
θέσεις καὶ τὰ ρέστα τοῦ ζαλίζουν μό-
νο τὸ κεφάλι του. Δὲ νοιώθῃ τίποτα
καὶ τὰ μπερδεύει ὅλα. Ἐχω πυρετό,
τὴ μισὴ νύχτα στριφογυρίζω στὸ

κρεβδᾶτι μου γιὰ νὰ μπορέσω νὰ
κοιμηθῶ καὶ τὴν ἄλλῃ μισὴ παλεύω
μὲ τοὺς ἐφιάλτες. Ἄν ἡ μικρὴ μου
Σάρα ἦταν ἐδῶ, εἶμαι βέβαιος πὼς
θὰ μοῦ ἔδινε μιὰ καλὴ καὶ φρόνη-
μη συμβουλὴ. Ἔτσι δὲν εἶναι;»

Παρακάτω τῆς ἔγραφε γιὰ τίς ἐτοι-
μασίες ποὺ ἔκανε γιὰ τὰ γενέθλια
τῆς ἀγαπημένης του μικρούλας. Μαζί
μ' ὅλα τ' ἄλλα τῆς εἶχε παραγγεῖλει
στὸ Παρίσι μιὰ καινούργια κούκλα
μαζί μὲ ὅλο της τὸ ρουχισμὸ
ποὺ θὰ ἦταν στ' ἀλήθεια πα-
ραμυθένιος. Ἡ ἀπάντησὴ τῆς
Σάρας στὸ γράμμα αὐτὸ τοῦ
πατέρα της ἦταν χαριτωμένη.

«Ἀρχίζω πιά νὰ γίνουμαι
μεγάλῃ, τοῦ ἔγραφε, καὶ δὲν θὰ
μοῦ χαρίσουν πιά ἄλλῃ κού-
κλα. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ τελευ-
ταία μου καὶ τοῦτο μὲ βάζει σὲ
βαθεῖές σκέψεις. Καμμιὰ κού-
κλα δὲν θὰ πάρῃ βέβαια τὴ
θέσῃ τῆς Ἐμιλυ, μὰ ὥστόσο
θ' ἀγαπῶ πολὺ κι' αὐτὴ τὴν
τελευταία κούκλα καὶ εἶμαι
βέβαιη πὼς ὅλο τὸ σχολεῖο θὰ
ξετρελλαθῇ μαζί της. Σ' ἔλες
ἀρέσουν πολὺ οἱ κούκλες, μ'
ὅλο ποὺ οἱ μεγάλες (αὐτὲς ποὺ
εἶναι κιόλας δεκαπέντε ἐτῶν)
λένε πὼς δὲν εἶναι πιά γιὰ τὴν
ἡλικία τους».

Ὁ λοχαγὸς Κρήβ ὑπέφερε
ἀπὸ φοβερὸ πονοκέφαλο ὅταν
ἔλαβε αὐτὸ τὸ γράμμα. Προ-

στά του, ἀπάνω στὸ γραφεῖο του βρι-
σκόταν σωρὸς δολοκλήρος ἀπὸ ἄλλα
γράμματα καὶ χαρτιά ποὺ τὸ ἀντί-
κρουσμά τοὺς μόνο γέμιζε τὴν ψυχὴ
τοῦ φόβο κι' ἀγωνία. Ὅσοσο μόλις
διάβασε τὸ γραμματάκι τῆς Σάρας
ἄρχισε νὰ γελάῃ μὲ τὴν καρδιά του,
ὅπως δὲν εἶχε γελάσει ἀπὸ πολὺν
καιρὸ.

«ὦ, σκέφθηκε, ὅσο μεγαλώνει,
τόσο καὶ πῶς ἐξυπνῇ γίνεται. Ἀχ,
Θεὲ μου, ὅς κανονίζοταν αὐτὴ ἡ

υπόθεση για να μπορέσω να πάω ως εκεί να αγαλιάσω την κορούλα μου. Τι δεν θα έδινά για να νιώσω αυτή τη στιγμή τα χεράκια της σφιχτά τυλιγμένα γύρω στο λαιμό μου!».

Τὰ γενέθλια της Σάρας αποφασίσθηκε να γιορτασθούν στο σχολείο με τον πανηγυρικότερο τρόπο. «Η αϊθουσα του σπουδαστηρίου θα στολιζόταν εορταστικά, τα κουτιά με τα δώρα τα προωρισμένα για τη Σάρα θα ανοίγονταν με κάθε επισημότητα και στο σαλόνι θα ήταν στρωμένο ένα πλούσιο τραπέζι με τα ωραιότερα γλυκά και σιρόπια.

Όταν επιτέλους έφθασε η μεγάλη ημέρα όλα τα κορίτσια βρίσκονταν σε απερίγραπτη ταραχή και άνωπο-μνησία. «Ο Θεός ξέρει τι είδους μάθημα έγινε εκείνο το πρωί γιατί κανείς δεν είχε το νου του, ούτε κι' οι δασκάλισσες ακόμη. Έν τω μεταξύ στο σπουδαστήριο γίνονταν οι τελευταίες ετοιμασίες: στόλιζαν τους τοίχους με γιρλάντες από μυρτιές, είχαν βγάλει τα θρανία και είχαν σκεπάσει τους πάγκους γύρω-γύρω με κόκκινα βελούδα.

Όταν η Σάρα ανέθηκε στην κάμαρά της για να ετοιμασθή ανακάλυψε άπάνω στο τραπέζι του σαλονιού της ένα περίεργο πακετάκι αδέξια τυλιγμένο μέσα σε στρατσόχαρτο. Κατάλαβε πως θα ήταν κάποιο δώρο και μάντευσε εϋθὺς την προέλευσή του. «Ανοίξε το πακετάκι με συγκίνηση και έβγαλε ένα μαξιλαράκι για καρφίτσες, από φανέλλα κόκκινη, τριμμένη έδω κι' εκεί. Έπάνω στο μαξιλαράκι ήταν καρφίτσες καρφωμένες στη σειρά με τέτοιο τρόπο ώστε να σχηματίζουν την εϋχή: «Χρόνια πολλά».

«Ω! Έκανε η Σάρα βαθεία συγκινημένη, ω πόσον κόπο έκαμε η καυμένη για να μ' ευχαριστήση. Αλήθεια, έτσι μούρεται να κλάψω!»

Στο πρόσωπό της ζωγραφίστηκε έξαφνα βαθυτάτη έκπληξη. Κάτω από την πελότα ήταν καρφωμένο ένα επισκεπτήριο που έγραφε με ωραία γράμματα του τύπου: «Μίς Αμέλια Μιντσίν».

— Τι σημαίνει αυτό; άπόρησε η Σάρα. Η μίς Αμέλια... Δεν μπορώ να καταλάβω τίποτε.

Ενώ όμως στριφογύριζε το επισκεπτήριο στα χέρια της προσπαθώντας να ξεδιαλύνη το μυστήριο ή πόρτα άνοιξε άθρόοβα και στο χώρο-μα ξεπρόβαλε δειλά το κεφάλι της Μπέκυ. Στο πρόσωπό της είχε μια έκφραση γεμάτη αγαλλίαση και μπήκε μέσα σέρνοντας τα πόδια της

και σφίγγοντας νευρικά τα χέρια της. — Μήπως... μήπως βρήκατε, έκανε κομπιαστά, μήπως βρήκατε κανένα μικρό πακέτο επάνω στο τραπέζι σας;

— Ναί, μικρή μου Μπέκυ, το βρήκα. Αλλά γιατί να μὴ μου το φέρης να μου το δώσης μοναχή σου;

— Γιατί, ξέρετε, μίς, έκανε η Μπέκυ κατακόκκινη, ξέρετε ή φανέλλα δεν ήταν και τόσο καινούργια, ήταν λίγο τριμμένη, ξέρετε και... φοβήθηκα μήπως δεν σας άρεσε. Και το μπιλλιέτο ξέρετε... το μπιλλιέτο, δεν φαντάζομαι πως έκανα κανένα κακό που το πήρα μέσα από το καλάθι που πετάνε τα χαρτιά. Η μίς Αμέλια δεν το ήθελε πιά. Ξέρετε, μίς, δεν έχω μπιλλιέτα με το δικό μου όνομα και ξέρετε, όταν δίνει κανείς ένα δώρο πρέπει να καρφώνη και το μπιλλιέτο του επάνω. Λοιπόν, σάν δεν είχα δικό μου μπιλλιέτο, έβαλα της μίς Αμέλιας.

Η Σάρα την αγαλιάσε σφιχτά και τη φίλησε και στα δυο μάγουλα. Χωρίς να ξέρη κι' αυτή το γιατί ένοιωθε έναν κόμπο στο λαιμό.

— Μπέκυ, φώναξε, ενώ ή φωνή της έτρεμε λιγάκι. Σ' αγαπώ πολύ, Μπέκυ. Τό ξέρεις; Σ' αγαπώ πολύ.

— Ω μίς, έτραύλισε η Μπέκυ, σας ευχαριστώ, μά ξέρετε, ή φανέλλα ήταν λίγο τριμμένη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Η τελευταία Κούκλα

Η Σάρα έκανε την εισοδό της στην στολισμένη σάλλα με πομπή και παράταξη. Η μίς Μιντσίν ντυμένη με το καλό της μεταξωτό φόρεμα πήγαινε μπροστά κρατώντας την από το χέρι. Από πίσω έρχόταν ένας υπηρέτης με το κουτί που είχε μέσα την «τελευταία κούκλα», έπειτα άκολουθούσε μια καμαριέρα με ένα άλλο κιβώτιο και τέλος ή Μπέκυ, με καινούργιο φόρεμα, καινούργια ποδιά και καινούργιο σκουφάκι, έκλεινε την πομπή, κρατώντας κι' αυτή ένα τρίτο δέμα στα χέρια της. Η Σάρα θα προτιμούσε χίλιες φορές όλα αυτά να γίνονταν πολύ πιό απλά, μά ή μίς Μιντσίν την είχε καλέσει στο ιδιαιτέρό της σαλονάκι και της είχε έκφρασει την επιθυμία της να γιορτάσουν τη «μεγάλη αυτήν ήμέρα» με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μεγαλοπρέπεια.

Έτσι ή Σάρα μπήκε θριαμβευτικά σάν άληθινή πριγκίπισσα και ένοιωσε τα μάγουλά της να γίνονται κατακόκκινα καθώς έδλεπε δεξιά και άριστερά τις μαθήτριες να στέκονται

όρθες για να περάση και οι μεγάλες να σκουντάνε ή μιά την άλλη με τους άγκώνες και οι μικρές να χτυπούν τα χέρια τους με αγαλλίαση.

— Σιωπή, δεσποινίδες, φώναξε ή μίς Μιντσίν μέσα στην όχλοδοή που ύψωνόταν από παντού. Τζέιμς, βάλε το κιβώτιο επάνω στο τραπέζι και σήκωσε το σκέπασμά του. Έμμα, άκούμπησε το άλλο κιβώτιο επάνω σε μια καρέκλα. Μπέκυ!

Τό όνομα αυτό ειπώθηκε με μια φωνή έξαιρετικά σκληρή και άυστηρή, γιατί ή Μπέκυ, μέσα στη γενική άναστάτωση είχε ξεχαστή όλότελα και χαμογελοῦσε στη Δόττη που έτρεμε και χτυπούσε τα πόδια της από άνυπομνησία.

Η άγρια φωνή της μίς Μιντσίν την έφερε πίσω στην πραγματικότητα και τόσο άπότομα μάλιστα, που λίγο έλειψε να της πέση κάτω το πακέτο της.

(Ακολουθεί) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Η ΑΔΕΡΦΗ ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΙΩΝ

Πέρα στο έρημο λαγγάδι μια φτωχή κωλοφωτιά κύτταζε στο άχνό σκοτάδι τη χρυσή αστροφωγιά.

Και με ζήλειαν έστοχάσθη κι' είπε με καημό βαθύ: — «Έλαβα κι' εγώ απ' τον Πλάστη μιάν όλόλαμπρη ψυχή.

Φέγγουνε τα πιανά μου σάν το θόλο τουρανού και πετώ μες στα όνειρά μου στα ύψη κόσμου φωτεινού.

«Αν με άνέβαζε στα αϊθήρια κάποια δύναμη καρφή θάστραφα μέσα στ' αστέρια με βαθιά φωτοβολή...»

Μά δεν ξέρουνε πως έχουν τ'άστρα τέτοιαν άδερφή, λάμπουνε και δεν προσέχουν κάτου στην άνόνη γή.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

HERMANN HESSE

ΟΝΕΙΡΟ

«Όλ' όνειρεύομαι πάντα τα ίδια: Γεμάτη άνθους μιά καστανιά, Κήπο χιλιόχρωμο, μ' άνθους στολίδια, Μικρό σπιτάκι, παλιά φωλιά.

Στο περιβόλι του, γλυκειά μητέρα Με άποκοιμίζε με τα τραγούδια. Τα χρόνια κύλησαν, κι' ίσως χαθήκαν Σπήτι και δέντρα, και τα λουλούδια.

Κι' ίσως πιά σήμερα, κεί να διαβαίνη. Δειβάδι πράσινο και μονοπάτια. Και τώρα τίποτα πιά δέ θα μένη, Παρά του όνειρου μου φτωχά παλάτια! (*Από τα Γερμανικά) ΜΥΡΡΑ ΑΛΟΗ

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΟΥΜΝΟΣ ΤΟΥ 21

Αγαπητοί μου,

ΣΤΟ προηγούμενο φυλλάδιο, ή Διάπλασις σας έδωσε, για την 25η Μαρτίου, μερικές στροφές από τον «Υμνο στην Έλευθερία» του Σολωμού. Ήταν το περίφημο εκείνο μέρος όπου ό έλληνας ποιητής άπαντά στο Μπάϊρον. Αύτός, όταν είδε κάποτε χορό έλλη-νίδων παρθένων, που ήταν ακόμη σκλάβες, μελαγχόλησε με τη σκέψη πως μια μέρα θα έφερναν στόν κό-σμο δειλούς σκλάβους. Αλλά όχι. Η Έλευθερία ξαναγύρισε το 1821 στην Ελλάδα. Κι' ό Σολωμός, βλέποντας κι' αύτός χορό έλληνίδων παρθένων που δεν είναι πιά σκλάβες, συλλογίζεται με ψυχική αγαλλίαση πως «ό κόρ-φος καθεμιάς γλυκοβύζαστο έτοιμάζει γάλα άνδρείας κι' έλευθερίας». Ναί, αυτές θα γεννούσαν μια μέρα όχι δειλούς παρ' άνδρείους, όχι σκλάβους παρ' ελεύθερους...

Τι ωραίο που είναι! Αλλά ποιο άπόσπασμα του Υμνου κι' αν διάλεγε ή Διάπλασις, το ίδιο ωραίο θα ήταν. Τι τα θέλετε! Τίποτα ωραιότερο, μεγαλύτερο, ύψηλότερο, δεν ένέπνευσε ή Γιγαντομαχία του 21 από τον «Υμνο» του Σολωμού. Είναι κι' αύτός άληθινά μεγαλούργημα, είναι μια ένδοξη νίκη σάν εκείνες, που κερδήθηκαν στα πεδία των μαχών. Όταν, βλέπετε, ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, το σκλαβωμένο Γένος ξαναδρῆκε τους Ήρωές του, έφάμιλλους των Τριακοσίων του Δεωνίδα, ξαναδρῆκε και τον Ποιητή του, έφάμιλλο των Πινδάρων και των Αισχύλων. Μόνο με τα Μηδικά μπορεί να συγκριθή το 21. Και γι' αυτό ό Σολωμός ανακράζει:

«Τρακόσιοι, σηκωθείτε
Και ξανάλαττε σέ μās
Τα παιδιά μας θέλ' ιδῆτε
Πόσο μοιάζουν με σας.

Μά και μόνο με τους άρχαίους Έλληνες μπορεί να συγκριθή ό ζακυνθινός ποιητής. Ειπώθηκε γι' αυτόν πως «σε κανένα έθνος και σε καμμιά έποχή, ή Έλευθερία δεν βρήκε άξιώτερο ψάλτη». Κι' άλήθεια, ό «Υμνος» δεν έθαυμάσθηκε μόνο στην Ελλάδα. Αμέσως μεταφράσθηκε γαλλικά, ιταλικά, άγγλικά. Τόν έθαύμασε ακόμα κι' ό Γκαίτε. Κι' είναι κρίμα που δεν έπρόφτασε να τον θαυμάση κι' ό Μπάϊρον, γιατί όταν έ Σπυρίδων Τρικούπης έλαβε το χειρόγραφο στο Μεσολόγγι, ό μεγάλος άγγλος ποιητής είχε πεθάνει. Αλλοιώς τι θα έλεπε

πως ή αγαπημένη του νέα Έλλάδα, δεν είχε μόνο Κολοκοτρώνη, Καραϊσκάκη και τόσους άλλους θαυμάσιους ήρωες; είχε κι' ένα το ίδιο μεγάλο και θαυμάσιο ποιητή.

Αλλά ό «Υμνος στην Έλευθερία», που ένθουσίασε τότε τους αγωνιζόμενους, και τους ένθάρρυνε, και τους έκαμε ακόμα νάφήσουν τις διχονοίες τους, όπως έκαμε και τους ξένους να γίνουν πιό φιλέλληνες και πιό εϋνοϊκοί στόν έλληνικό άγώνα—είχε για μās κι' άλλο σπουδαίο άποτέλεσμα: Μās έλευθέρωσε από το ζυγό του σχολαστικισμού, μās έδωσε μια ζωντανή λογοτεχνική γλώσσα κι' έγινε ό θεμελιωτής κι' ό γενάρχης της Λογοτεχνίας μας. Ο Σολωμός, στα κατοπινά του έργα, μπόρεσε βέβαια να μορφώση ακόμα τη γλώσσα του και να μās δώση πολύ τελειότερα πρότυπα, όπως με τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους» και τον «Κρητικό». Αλλά ό «Υμνος» ήταν το πρώτο. Τόν ίδιο άπάνω-κάτω καιρό έγραψε

και τον «Διάλογό» του, το γλωσσικό εϋαγγέλιο. Και με τα δυό αυτά—θεωρία και πράξη μαζί—έρριξε τή-κλόνητα θεμέλια, που άπάνω τους ύψώθηκε το παλάτι—ή Νεοελληνική Λογοτεχνία κι' ό Νεοελληνικός Πολιτισμός.

Και να συλλογίζεται κανένας πως τον άθλο αυτόν ό Σολωμός τον έκαμε νέος, μόλις 23-24 χρονών! Κι' αύτό, ενώ από μικρός είχε φύγει από τη Ζάκυνθο κι' είχε μείνει δέκα δάκκερα χρόνια στην Ιταλία, όπου λίγο έλειψε να γίνη ποιητής Ιταλός. Αλλά γυρίζοντας στην πατρίδα του, βρήκε την Ελλάδα νάγωνίζεται για την έλευθερία της και τον Τρικούπη να τον προτρέπη να γίνη ό όμνητής της. Βάλθηκε λοιπόν να μελετήση τα έλληνικά, που λίγο τα ήξερε, και μέσα σε δυό χρόνια κατάφερε να δημιουργήση μια νέα γλώσσα! Δεν είναι θαυμαστός όσο κι' ό θαυμαστότερος ήρωας του 21;

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΛΙΛΗ; ΠΑΥΛΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

18.

— Να πάω και την τρουμπέτα μου, είπε ό Παυλής. Θα της άρέσει της Κανέλλως νάκούση τρου-τρου τρου τρου... Πάρε και σύ ένα καλάμι, να μοιάζης με... βοϊδοφυλάχτρα. Κι' έμπρός.

Άφησε το τουφέκι του, πήρε την τρουμπέτα του κι' άρχισε να τη φυσά.

Η Λιλή πήρε ένα μακρύ καλάμι. Και με τα σκυλιά από πίσω, ξεκίνησαν όλοι με βήμα για το στάβλο.

Η όρασία Κανέλλω άκουσε τη φασαρία και βγήκε να ιδῆ τί συμβαίνει. Επειδή, βλέπετε, ήταν πολύ ήμερη, την είχαν ελεύθερη να βγαίνει όταν ήθελε. Φαίνεται όμως πως τα «τρού τρου» του Παυλή δεν της άρεσαν καθόλου. Στάθηκε, ξύνισε τα μούτρα της και περίμενε τα παιδιά και τα σκυλιά να πλησιάσουν. Θάγριε λοιπόν και θά τα χτυπούσε με τα κέρατά της:

«Α, μπά, ποτέ δεν άγρίευσε τόσο πολύ ή καλή Κανέλλω. Αλλά κι' ή Λιλή, μόλις την είδε δυσανεστήμένη, φώναξε του Παυλή:—«Πάψε την τρουμπέτα σου! Δεν της άρέσει της Κανέλλως». Ο Παυλής έπαψε, ή Κανέλλω ήσυχασε, και τότε τα παιδιά την πλησίασαν μ' έμπιστοσύνη και της έκαναν ένα σωρό χάδια. Τά δέχθηκε μ' ευχαρίστηση. Και της ύποσχεθηκαν πως θα ξαναπᾶνε...

(Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΕΝΑ ΚΙΤΡΙΝΟ ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΙ

Σήμερα την αυγή, ένα λουλούδι φύτρωνε πάνω στον τοίχο της αυλής. Ο πιτσιρίκος το είδε μέσ' από το παράθυρο. Ανασηκώθηκε, κόλλησε το μουτράκι του στο τζάμι και το παρατήρησε καλά-καλά. Ήταν ένα κίτρινο λουλουδάκι, με λίγα πράσινα φύλλα.

Πώς μόρφηνε ο τοίχος! Καί το δωμάτιο σήμερα, φαίνεται σαν πιά μεγάλο, πιά φωτεινό. Είναι πού τη νύχτα ήρθε πάλι εκείνη ή κυρία. Μά δεν κοίταξε πιά μόνο από το τζάμι. Παρά μπήκε μέσα, μέσα έδω, στο δωμάτιο. Χύθηκε παντού μια τέτοια εωδιά. Τά φουστάνια της, πού ήταν όλο γάζες, ή μια πάνω στην άλλη, γάζες απ' όλα τα χρώματα, στολισμένες με κεντημένα πουλιά, φρούτα και λουλούδια, πλημμύρισαν την κάμαρα, τη γέμισαν ένα έλα-φρό, διάφανο σύννεφο. Τί ώραίτο πού φάνταζε το δωμάτιο. Δεν φαινόταν πιά καθόλου εκείνο το πάτωμα, με τις παλές, λεκιασμένες πλάκες. Έκεινα τα σιδερένια πόδια των κρεβατιών, πού ήταν έτσι συχαμένα, στραβά, όλο χτυπήματα. Δεν φαινότανε ούτε οι άκρες από τις κουβέρτες, αυτές οι ξεφτισμένες φράντζες, πού λείπανε τα περισσότερα φουστάνια.

Η κυρία περπατούσε από τη μιά άκρη ως την άλλη και στο κάθε της βήμα ξεκολλούσαν από τα φουστάνια της τα κεντημένα πουλιά. Τί σπίντοι, τί καρδερίνες, τί χελιδόνια! Πετούσαν ψηλά, ως το ταβάνι, κατέβαιναν χαμηλά, περιτριγύριζαν τα κρεβάτια και πάλι πετούσαν ψηλά. Έπειτα, καθώς ή κυρία ξένοιαστη περπατούσε, ένα-ένα τα πουλιά πήραν από τα φουστάνια της όλα τα κεντημένα φρούτα και λουλούδια. Ήταν άχλάδια, μήλα, ήταν τριαντάφυλλα και γαρύφαλλα, ήταν κάτι άνηθ παραξένα, με μεγάλα παράξενα φύλλα, μακριά και γυριστά. Μά τα ωραιότερα ήταν τα κλωνάρια της άμυγδαλιάς. Μαζεύτηκαν γύρω στο δωμάτιο, πληθαίνανε, μακραίνανε, βγάλανε κι' άλλα μπουμπούκια κι' άλλα άνηθ πολλά, σκεπάσανε όλόγυρα τους τοίχους. Και δέ φαινότανε πιά εκείνες οι σχισμάδες,

κι' οι μολυβιές κι' οι σκασμένοι σουδάδες. Έστερα, καθήσανε τα πουλιά πάνω στα κλωνάρια της άμυγδαλιάς. Τιτίβιζαν τα σπουργίτια, οι τοιλιβίθρες πηδούσαν στα κλωνάρια και κουνούσαν τόσο νόστιμα τις ουρές τους. Τα παγώνια στεκόντανε καμαρωτά, μ' ανοικτές τις πλουμιστές φτερούγες.

Ο πιτσιρίκος τάβλεπε τη νύκτα όλ' αυτό, έτσι καθώς ήταν πλαγιασμένος στο κρεβάτι. Τάβλεπε με τα μάτια μισόκλειστα. Από τα τσινουρά του ανάμεσα τάβλεπε όλα, τίποτα δεν του ξέφευγε. Ήταν άρρωστος βαρειά, του είχαν κάνει έγχειρηση οι γιατροί. Και του πονούσε ή πληγή του. Μά παύανε οι πόνοι, σαν πλησίαζε στο κρεβάτι ή κυρία εκείνη. Ήταν πολύ όμορφη. Και τη ζώνανε τα φουστάνια

τους του πάνω στα κίτρινα λουλούδια, άχ, και πώς γλυστρούσε. Μια μέρα, θυμάται, άφου παίξανε και κυλιστήκανε πάνω στα λουλούδια, κόψανε μετά πολλά και στολιστήκανε. Στα ρούχα τους, ανάμεσα στα κουμπιά, στ' άφτιά τους, άκόμα και γύρω-γύρω στις κάλτσες και στα παπούτσια βάλανε λουλούδια. Στολίσανε και τον Μοϋργκο. Έπειτα, καμαρωτοί και λυγιστοί, γυρίσανε ο καθένας στη μαννούλα του. Ήταν τότε πολύ καλά, ο πιτσιρίκος δεν είχε ξενητευθεί άκόμα.

Μά και σήμερα είναι όλα ώραίτα. Το κίτρινο λουλουδάκι στόλισε τον τοίχο. Τα πάντα είναι στολισμένα σήμερα. Μήλα και πορτοκάλια βρίσκονται πάνω στο τραπέζι. Και στο κρεβάτι του πιτσιρίκου πέφτει μια γραμμή χρυσή. Μια άκτίνα.

Ίσως νάναι όλ' αυτά, γιατί ήρθε πάλι τη νύχτα εκείνη ή κυρία με τα γαλανά μάτια.

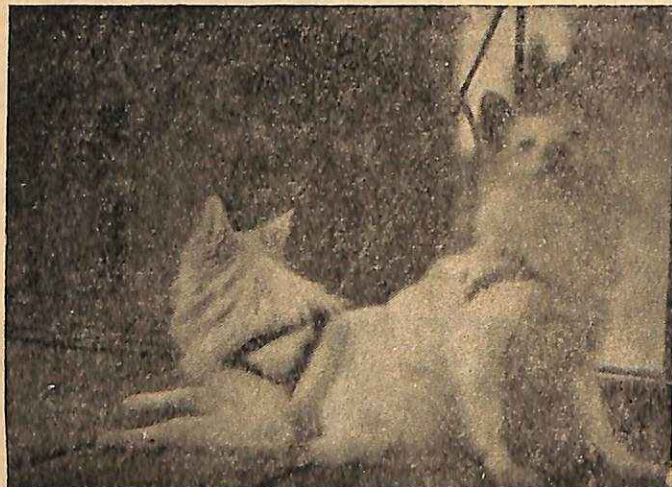
Μά ίσως και να μην ήρθε καμμιά κυρία. Ίσως πάλι να ήταν καμμιά Νεράιδα. Κάποια Νεράιδα, πού ταξιδεύε από τόπο σε τόπο, τυλιγμένη μέσα στα σύννεφα. Κρατούσε στο χέρι της ένα μεγάλο διαμάντι κι' από κεί μέσα έβλεπε όλα όσα γίνονται κάτω στη γή. Γι' αυτό και τάβλεπε όλα ώραίτα. Έτσι, όταν έρχόταν το σύννεφο και στο μεγάλο νοσοκομείο των φτωχών, ή Νεράιδα δεν ένοιωθε τίποτα. Καμμιά λύπη και καμμιά στενοχώρια. Ήταν και τα σκουλαρίκια πού έμπόδιζαν ν' άκούη τα βογκητά.

Κάτι μεγάλα μαργαριτάρια, πού της φράζανε τ' αυτιά. Μά σήμερα τη νύχτα ή Νεράιδα γλύστρησε πάνω σε μιά άκτίνα του φεγγαριού και βρέθηκε ίσια μέσα στη μεγάλη αίθουσα με τους πολλούς άρρώστους. Έκείνη θ' άφησε τα πορτοκάλια και τα μήλα, το κλωνάρι της άμυγδαλιάς στο βάζο, τα γαρύφαλλα στο ποτήρι.

Πράματα και θάματα γίνανε σήμερα στο δωμάτιο. Κάποια Νεράιδα πέρασε, γι' αυτό και δεν βογκούσε κανένας άρρωστος σήμερα τη νύχτα. Κάποια Νεράιδα πέρασε, γι' αυτό και μόρφηναν τα πάντα. Ο τοίχος της αυλής μέλιστα στολίστηκε μ' ένα κίτρινο λουλούδι.

ΙΡΣΙΜ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΖΩΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

— Γάβ! γάβ! καλημέρα σας! Σήκω και σύ, 'Αξόρ!
'Ανεκρινώθη από τον Μυγχαούζεν

νια της, σαν ένα σύννεφο χρωματιστό. Έστερα έπιασαν να κελαιδούν τ' άηδόνια, πάνω στις άμυγδαλιές. Κελαιδούσαν τόσο γλυκά, σαν νανούρισμα έρχόταν ή φωνή. Ο πιτσιρίκος και μήθηκε βαθείά.

Σήμερα το πρωί, μόλις ξύπνησε, είδε ένα λουλούδι: πάνω στον μισογυρεμισμένο τοίχο της αυλής. "Ενα κίτρινο λουλουδάκι, τόσο δά. Στο χωριό, εκεί στις Μηλιές, στο Πήλιο, πόσα τέτοια, τώρα την άνοιξη.

Τώρα την άνοιξη ή πλαγιά, εκείνη ή πλαγιά πού στη ρίζα της κελάρυζει το νερό, είναι γεμάτη κίτρινα λουλουδάκια. Νομίζεις πιά, πως έσπασε ένα κομμάτι ήλιου και σκόρπισε. Τόσα πολλά. Τί παιχνίδια έκανε ο πιτσιρίκος εκεί. Έιρεχε με τους φί-

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΣΤΕΡΑΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΑΛ. ΒΑΔΙΝ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Οι Άλγερίνοι είχαν τότε ένα κάπιο Χουσεϊν μπέη, σαν να πούμε βασιλέα και βασιλέα μια φορά καθώς θά ήθε παρακάτω. Το λοιπόν μια μέρα δεν ήταν στα καλά του, ποιός ξέρει γιά ποιό λόγο. Κι' εκείνη την ημέρα έτυχε να πάη ο πρόξενος της Γαλλίας να του κάνη επίσκεψη.

Ο μπέης δεν τον δέχθηκε καθώς έπρεπε, ο πρόξενος κάτι μουρμούρισε, ο μπέης θυμώνει στα καλά και βρίζει τον πρόξενο, ο πρόξενος τον βρίζει κι' εκείνος, κι' εκεί πού έβριζε ο ένας τον άλλο, σηκώνει ο μπέης το ξεμυγιστήρι πούχε στο χέρι και του καταφέρνει μια του κύρ πρόξενου και από δω πάν κι' άλλοι! φεύγει και κρύβεται.

Τώρα έσεις θά ξέρετε, ή αν δεν το ξέρετε μάθετέ το πως ο πρόξενος είναι ο αντιπρόσωπος όλου του έθνους και λοιπόν ήταν το ίδιο σαν να την έπαγαν όλοι οι Γάλλοι την κατακεφαλιά πούφαγε ο πρόξενός τους. Ο πρόξενος γράφει εύθως στην κυδέρνησή του κι' εκείνη του άπαντάι με το πρώτο να έτοιμάση τα πράγματά του και να φύγη στη στιγμή. Έπειτα από λίγες μέρες νάσου κι' έρχεται ένα θεοκάραβο να ζητήση έκανοποίηση από τον μπέη. Μ' αυτούνο παιδί μου καρφί δεν του καιγότανε. Ούτε συμπάθειο ζήτησε ούτε τίποτε.

Έδωσε μέλιστα διαταγές στα φρούρια και στα πυροβολεία του Άλγερίου να ρίξουν καταπάνω του γαλλικού καραβιού. Και τα έκανε όλα αυτά γιατί κείνοι πούχε γύρω του και τον κολάκευαν τούλεγαν πως ήταν των αδυνάτων αδύνατο να του κάνουν το παραμικρό κακό οι Γάλλοι μια κι' αυτός ήταν κλεισμένος στο Κασπα με δέκα χιλιάδες ίππικό και τα παλιά κανόνια πού βλέπετε εκείδ'ά πέρα. Μά το χρυσό του όνειρο δέ βάσταξε πολύ. Ένα πρωί άφου ήπια τον καφέ του κι' έπαιρνε δροσιά στο παράθυρό του, βλέπει από μακριά στο πέλαγος ένα καράβι, έπειτα ένα άλλο, έπειτα άλλα δέκα, έπειτα άλλα είκοσι, έπειτα εκατό, ένα όλόκληρο στόλο. Η θάλασσα ήταν σκεπαμένη από καράβια.

— Μωρ' τ' είν' αυτά κεί πέρα;

— Πολυχρονεμένο μου βασιλιά, είπε ένας αξιωματικός, θά είναι οι σκυλόφραγκοι πού έρχονται να μάς κτυπήσουν.

— Να μάς κτυπήσουν! να κτυπήσουν τ' Άλγέρι; είπε ο μπέης και χά, χά, χά, γέλασε καταφρονητικά.

Φυσικά όλοι οι αόλικοι του μπέη, κοροϊδευαν τους σκυλόφραγκους γιά τι τους ήρθε ή τρέλλα να τα βάλουν με τον άνίκητο μπέη τους.

— Άχ! μωρέ μόνο να μην αλλάξουν γνώμη την ώρα πού θά βγουν από τα καράβια τους να μάς πατήσουν, είπε ο αρχιστράτηγος. Ίμπραήμ Άγας, μόνο να μη μετανιώσουν και θά τους δείξω εγώ τί θά πη άλγερινό ντουφέκι. Ένας δέ θά μείνη ζωντανός!

Ίσα, ίσα πού εκείνη δά τη στιγμή έγινε μονομιάς βαρεία συννεφιά και σηκώθηκε μεγάλη τρικυμία. Ο καλός σου ο γαλλικός στόλος είχε έκατον έπτα καράβια μεγάλα και κάμποσα μικρότερα. Όλα λοιπόν αυτά τα βλέπεις να σκορπίζονται άλλ' από δω κι' άλλ' από κεί. Βάλε τώρα, με νού σου τον Χουσεϊν μπέη. Έπέταξε από την χαρά του σαν είδε σκόρπιους τους έχθρούς του χωρίς να ρίξη μια ντουφεκιά.

Ο στόλος δεν φαινόταν. Έστερα όμως από δεκατρείς μέρες νάσου και ξαναπαρουσιάζονται τα έκατον έπτα καράβια μπρός στ' Άλγέρι και χωρίς να σταθούν τραβάνε δόλεια κατά το Σιδί Φερρούχ. Έδιάλεξαν το μέρος αυτό γιατί έχει πλατεία άκρογιαλιά κι' ήταν εύκολο να βγουν εκεί οι στρατιώτες από τα καράβια τους.

Γιατί μη θαρρήτε πως είνε κι' εύκολο να βγουν από τα καράβια τους

χωρίς να πάθουν τίποτε τριάντα έπτα, τριανταοκτώ χιλιάδες ψυχές, τέσσερις χιλιάδες άλογα και κάπου έβδομηντα θεοκάνονα.

Τό σχέδιο του Γάλλου στρατηγού ήταν να μη χτυπήση τ' Άλγέρι από τη θάλασσα αλλά από την στεριά, όπου ο Χουσεϊν μπέης δεν είχε καμμιά προετοιμασία. Άπαντήσαμε τον έχθρό γιά πρώτη φορά στο Σταουλι και τον στρώσαμε μπροστά ως πού να πής κύμινο. Έστερα από πέντε μέρες κάναμε το ίδιο στο Σιδί-Χαλήφ και έστερα από άλλες πέντε στήσαμε το λιμέρι μας άπάνω στο Βουζαριάχ, το μεγάλο κείνο βουνό πού φαίνεται από δω κατά την άριστερή μεριά. Τώρα λοιπόν μια κι' είχαμε το Βουζαριάχ στα χέρια μας, όλα τ' άλλα δεν ήταν πιά τίποτα.

Βλέπετε το μεγάλο εκείνο κτίριο πέρα στην κορυφή του λόφου; Σήμερα είναι στρατιωτική φυλακή των αξιωματικών, τότε όμως ήταν φρούριο δυνατό πού το νόμιζαν γιά άπόρθητο. Το λοιπόν, Γιαννάκη μου, σαν πόσο χρειάστηκαν λές οι στρατιώτες μας γιά να το πάρουν; Πέντε ώρες μοναχά!

Όσο περήφανος δείχτηκε στην αρχή ο Χουσεϊν μπέης, τόσο κατέδασε τ' αυτιά του σαν είδε να άναποδογυρίζουμε τα σχέδιά του.

(Ακολουθεί) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

— Ούτε στον ύπνο μου δεν άποχωρίζομαι την άρχουδίτσα μου!..

'Ανεκρινώθη από τον Μορφέα

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Σ' ΕΝΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ ΠΟΥ
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΙΑ

Όλορθο ακόμη στέκεσαι στην άκρια
[εκεί του λόφου
Μονάχο, δίχως φυλλωσιά, σάπιο, ξερό
[κουφάρι
Κάποιος ζωής που χάθηκε στ' ανήλιαγα
[του ξόφου
Βασίλειο, αστροπελέκητο, θλιμμένο ά-
[πομεινάρι. . .

Κάποια νυχτιά, άναστρο νυχτιά, κόλα-
[ση μαύρη, πίσσα,
Που σκούζανε τρομαχτικά στη σκοτει-
[νιά τ' άγρίσμα
Τ' άγέρα, κι' ανταρξίζουνταν κι' ούρ-
[λιάζανε με λύσσα
Μαύρα στοιχεία κάτω στη γη, στους
[βράχους, στα συντρίμια.

Μες στη φωτιά, στο χαλασμό του όλέ-
[θρου αστροπελέκι
Ξάφνου φωτίζει τη σκοτεινιά, κι' ήσουν
[ξού μονάχο,
Δέντρο ψηλό, υπερήφανο—μά ή μοίρα,
[ώ! τί σου πλέκει
Τρίξεις βαρειά, γραμμιζέσαι συντρίμια
[από το βράχο! . .

Κι' απόμεινε μονάχα όρθο στην άκρια
[εκεί του λόφου
Ήψυχο ξύλο άμύλητο, σάπιο ξερό κου-
[φάρι.
Κάποιος ζωής που έχάθηκε στ' ανήλια-
[γα του ξόφου
Βασίλειο, αστροπελέκητο, θλιμμένο ά-
[πομεινάρι. . .

Περνά ο καιρός, μα έσύ 'σαι όρθό' σε
[δέρνουν τ' άγριοκαίρια
Και περιμένεις το γραφτό στο πέραςμα
[του χρόνου.
Δίχως ζωή! δεν έρχεται φωτιά για σε
[άπ' τ' άστέρια. . .
Γιατί στέκεις ακόμα όρθό, φριχτό ξε-
[κλίδι πόνου;

Μά έμενες γύρω σου έφρευαν κι' έχά-
[γουνταν τα χρόνια
Κι' έπρόσμενες τ' άμείλιτο δρεπάνι
[του θανάτου
Όσπου μιά νύχτα—όχι! για σε δεν ή-
[τανε τ' άηδόνια—
Γκιώνης μέσ' στην κουφάλα σου έχτισε
[τη φωλιά του. . .

Κι' άργά, από τότε, άφου σβυστή το
[στερνό φως στη δύση
Κι' ή νύχτα γύρω πένθιμα τους πέπλους
[της άπλώνει,
Όσάν να κλαίη για το χαμό σου, ό
[πλάνο κυπαρίσσι,
Μονότονο κι' άργό άντηχεί το κλάψιμο
[του γκιώνη. . .

Άγρις [Α]

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΧΑΡΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

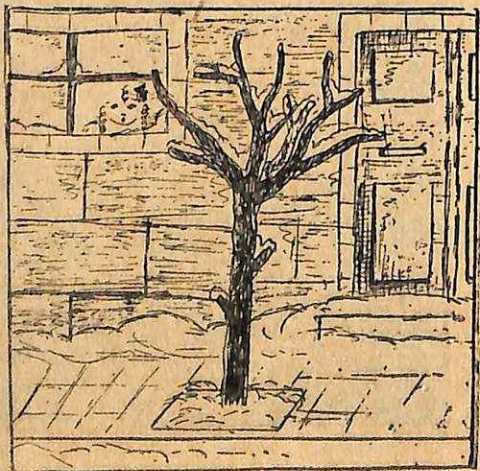
Ήμουνα τότε στην πρώτη τάξη του
Δημοτικού. Τόσο δά μικρούλι, μου φο-
ρούσαν ένα μεγάλο φινόγκο και θάμουνα
φαντάζομαι πολύ άστείο. Άπό πολύ
πρωί έξυπνησα εκείνη την ήμέρα, άνυ-
πόμονα ντύθηκα και τρέχοντας κατέβη-
κα τη σκάλα. Προχώρησα στο δρόμο
προς το γέριχο σχολείο μας, πήγαινα να
πάρω το ένδεικτικό μου, το πρώτο μου
ένδεικτικό, και είχα ένα καρδιοκτύπι
φοβερό. Με τί θα το πάρω; θα είναι
καλός ό βαθμός μου; μήπως μείνω στην
ίδια τάξη; Βόηθα, Χριστέ μου. Φθάνω
στο σχολείο. Το παλιό, το μαυρισμένο σχο-
λείο, με τα έτοιμόροπα ταβάνια και τους
ξεφτισμένους τοίχους. Άνεβαίνω τη σκά-
λα με τα φαγωμένα σκαλιά. Προχωρώ
προς το γραφείο. Όλες οι δασκάλες μα-
ζεμένες εκεί. Νά ή κυρία (έτσι τη λέγαμε
τη δασκάλα μας), νά οι επιμελήτριες.
Τους λέω πως θέλω το ένδεικτικό μου.
Φαίνεται ότι το είπα μ' άστείο τρόπο
κι' έβαλαν τ' άγέλια. Μου κακοφάνηκε.
Στο μεταξύ ψάχνανε να το βρούνε.

Έπιτέλους το βγάδουν μέσα άπ' ένα
φάκελλο. Το κοιτάω! 10! Τα μάτια μου
λάμπουν από χάρη. Χωρίς ν' άποχαιρε-
τήσω τις δασκάλες μου κατεβαίνω τις
σκάλες. Βγαίνω άπ' το σχολείο στο δρό-
μο. Φθάνω σπίτι, άνεβαίνω σάν άέρας
τά 52 σκαλιά. Νά ή μητέρα μου:
— Μπράβο, μου λέει κι' έπειτα περ-
νάει το χαρτί από χέρι σε χέρι.

Ήταν ή μεγαλύτερη χαρά της ζωής
μου. Το πρώτο μου ένδεικτικό.

Κυκλάμινο [Γ]

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

— Μπά! χιονίζει έξω. . .

Σκέτσο της Νέλλης

ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Βγήκα έξω άπ' την πόλη και πήγα
κει που ό άνθρωπος δεν έχει άφήσει
τίποτα που να τον θυμίζει. Κι' άπ' τα
μονοπάτια μακριά πέρασα. Το κρύο και
καθάριο αέρα κι' έδω κι' εκεί κάνα
πουλάκι κόβουν γλυκά τη μεγάλη, τη
θεϊκιά μελωδία, την ήσυχία, τη σιωπή.
Και με χτυπάει τ' αέρακι στα μούτρα
μου, κι' είν' όλοκάθαρο, χωρίς ούτε μι-
σκονίτσα, και μυρωμένο λαφριά. Και
μπαίνει μέσα μου, και γεμίζουν τα πλε-
μόνια μου, κι' ευφραίνονται όλος, και
γεμίζω χαρά, άνεπνοτη, βαθιά χαρά.
Κι' άνάσαινα, κι' άνάσαινα βαθιά, κι'
έμψυμαι μέσα μου το μυρωδάτο τ' αε-
ράκι, και γεμίζω ζωή και χαρά.

Και μ' έσπρωχν' ή χαρά κι' άνάβλυ-
ζε από μέσα μου ή ζωή και μ' έκανε
να τρέξω, να φωνάξω λύτερα, να τρα-
γουδήσω δυνατά. Κι' έτρεχα, και κανείς
δεν μ' έβλεπε να παραξενευτή με μένα,
να παραξενευτή που πλημμύριζε μέσα
μου ή ζωή, που ζούσα άληθινά. Και
φώναξα και τραγουδίσα λύτερα και
δυνατά και κανείς δε γύρισε να με κοι-
τάξη, να νομίσω πως κάτι είχα, κι' άς
ήμουνα ζωή κι' ύγεια γιομάτος. Και κα-
νείς δε γέλασε μαζί μου που μπορεί και
παράφωνα να τραγουδούσα. Κι' έτρεχα
λύτερα, δεν ήταν οι δρόμοι οι στε-
νοί, οι άνθρωποι και τ' αλχημύριζα να
μ' έμποδίζουν. Και τραγουδούσα χαρά
γιομάτος.

Και περπάτησα δώδε και κεΐθε, κι'
έσκυψα κι' είδα τα μικρά, τα ταπεινά
τα λουλουδάκια. Κι' άς ήταν όμορφα
και χαριτωμένα. Δεν τάκοψα. Γιατί; Για
νά τα φέρω να μαραθούν στην πό-
λη;

Ή για να τα πετάξω στο δρόμο και
περιφρονημένα να τα πατήσουν τα σκλη-
ρά τ' ανθρώπου τα παπούτσια;

Κι' είδα τα πουλάκια και τα ζήλεψα
και τα μακάρισα γιατί είναι λύτερα, τό-
σο λύτερα. Είναι λύτερα και δε ζού-
νε στην ύποκρισία. Και βρίσκονται πάν-
τα στη μάνα τους κοντά, στην άγκαλιά
της, μέσα στη φύση.

Κι' ό,τι έπιθυμήσουν κάνουνε, κι' εί-
ναι καλό ό,τι κάνουνε, γιατί είν' άλη-
θινό. Και ζήλεψα τα πλάσματα που μέσ'
στη φύση ζούνε, και τα μακάρισα. Και
μή βαρεία καρδιά πήγα στην πόλη. Και
νόμισα πως κατέβηκα κάτω βαθιά. Κι'
ήταν τόσο άσκημα στην πόλη. Ήταν
στενά και πληκτικά Κι' ό άέρας μύριζε
άσκημα. Και λύτερα δε μπορούσες να
περπατήσεις, ήταν κι' οι δρόμοι περιω-
ρισμένοι κι' ατόκνητα γεμάτοι κι' άν-
θρώπους.

Κι' ήταν βοή και θύρυβοι, διά-
φοροι, άσκημοι και πολλοί. Ένοιωσα
λύπη που ήμουνα στην πόλη.

Δοξαμένο Άρωγής [Β]

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Άθήναι, 42 όδός Ευριπίδου
την 26 Μαρτίου 1940

ΤΟ ΠΕΝΤΑΘΛΟΝ

Έπειδή οι λύσεις των Πνευματικών
Άσκησεων του δου φυλλάδιου θα δη-
μοσιευθούν στο φυλλάδιο της 20 Ά-
πριλίου, ή προθεσμία του Πεντάθλου,
που θα έλγη την 25 Μαρτίου, παρα-
τείνεται μέχρι της 15 Άπριλίου.
Έλπίζω να λάβω ως τότε άρκετές ά-
παντήσεις, γιατί ως σήμερα έλαβα τόσο
λίγες, που αν μείνω μ' αυτές, το Πέν-
ταθλο θα ματαιωθεί.

Την π. Πέμπτη, στο θέατρον Όλύμπια,
ή Α' Έμπορική Σχολή Άρρένων έδωσε
δύο μάθητικών Συστατικών μι-
α λογική και καλλιτεχνική έορτή με ώραι-
ο και ποικιλώτατο πρόγραμμα: Μουσική,
χοροί, τραγούδια και δυό θιατρικά μονό-
πρακτα, που παίχθηκαν από μαθητές της
Σχολής με την ευγενική σύμπραξη μερι-
κών έρασιτεχνικών. Το πρώτο ήταν το
«Ψυχράδατο» του κ. Ξενοπούλου. Πα-
ρευθήκαμε κι' ό συγγραφέας και καταγο-
νή της από την έρμηνεία του δράματος
του—δ καθηγητής κ. Παλαύς έδωσε λαμ-
πρά τους ήθοποιούς—και συγκινήθηκε από
τις τιμητικές εκδηλώσεις που του έκαναν
οι διοργανωτές της έορτής και το πυκνό-
τατο άκροατήριο. Ό διευθυντής της Σχο-
λής κ. Κυταρίλος τον είχε κοντά του και,
δταν έφυγε, τον συνόδευσε ως την έξοδο,
ένω όλο το θέατρο χειροκροτούσε. Ήταν
και πολλά Διαπλάσσιμα. Έν' άπ' αυτά
τον συνόδευσε ως το ατοκίνητο: ήταν ό
Ρόμπερ Τέυλορ. . .

Ή άγαπητή μας Γροίμ με παρακαλεί
να διορθώσω ένα τυπογραφικό λάθος που
έγινε στο προηγούμενο διήγημά της «Τό
μαρμένο σπίτι». Τα τρώκα—τρώκα τρώκα—
τρώκ έδωσαν τρώκα—τρώκα τρώκα—
γιατί αλλάζει ό ήχος και είναι πολύ ά-
σχημο. — Της έστειλα και τα φυλλάδια
που ζήτησες και την ευχαριστώ.

Μίμη Σιμάτε, νές μου φίλε, πολύ μ'
ευχαρίστησε το πρώτο σου γράμμα. Σ' έ-
νέγραφα από 1ης Μαρτίου και σου έστειλα
τόν Όδηγό. Έλπίζω να πάρης και ψευ-
δώνυμο και να μου γράφης τακτικά. Σε
«ούστησα» και στο σπυτικό μου κι' έχεις
τους χαίρετούς σου.

Πολύ ώραιο το χαρτί σου, Στέλβη, και
καλά γραμμένα έκνενα από πάνω με τη
γραφομηχανή του μπαμπά. Έξακολούθησε
λοιπόν έτσι, μόνο να μη μου γράφης ποτέ
μη γραφομηχανή κι' όλακωρο το γράμμα.
Α, όχι, τα παιδιά μου θέλω να μου γρά-
φουν με την πένα τους, να βλέπω και το
γράψιμό τους. Σε συχαίρω για τους λαμ-
προύς βαθμούς που ήταν κι' οι άνώτεροι
στην τάξη σου. Γέλασα και με το έπεισό-
διο του «πασσατέμου». Ό Άνανίας σ' ευ-
χαριστεί, άντευχόμενος και για τα δικά
σου γενέθλια.

Έλαβα, Μπούλυ και τα δυό γράμματά
σου — κι' έκνενα δηλαδή που ό μπαμπάς
έχλασε να σου ταχυδρομήση. Έδωσα τα
συλλυπητήριά σου στον κ. Φαίδωνα και του
έδειξα τη φωτογραφία σου, για να ιβή πό-
σο μεγάλωσε από την τελευταία φορά που
τον επισκέφθηκες. (Ναι, άρκετά, και πόσο
θα μεγάλωσε ακόμα!). Διάβασα και τη
συνέντευξή σου στο «Θατή», πολύ ώραια.
Όσο για το Σήμα, θα έκοιτιζε πολύ πε-
ρισσότερο άπ' όσο λες κι' άμφιβάλλω αν
θα τό άγόραζαν τόσο ώστε να καλυφθούν

τά έξοδα. Το Σήμα της Νεολαίας είναι φτη-
νό γιατί γίνεται σε δεκάδες χιλιάδων. Οι
Φαλαγγίτες, βλέπεις, είναι πολλοί, ένω τα
Διαπλάσσιμα, σχετικώς, είναι λίγα.

Καλώς να έλθης, Άλκαϊς. Χαίρω που
θα μου γράφης τώρα συχνότατα και περι-
μένω και το κομμάτι σου για τη Σελίδα.
Είπα στον Άνανία πόσο σου άρέσουν οι
«Ιστορίες» του, αν κι' έχεις πολύ δύσκο-
λο γούστο. . . Κι' οι βαθμοί σου πολύ κα-
λοί. Μόνο έκνενο το 17 των Θρησκευτικών
δεν μου άρεσε και μένα, αλλά έλπίζω στο
Β' Έξάμηνο να γίνη τουλάχιστο 19.

Χαίρω, Ρεζενά, που θα είσαι από κει-
νους που θα μου γράφουν συχνότερα, κι' άς
μήν πρόκειται «να καταρρίψης το ρεκόρ»
του Σίφωνα, του Άδολφ και άλλων.
Όχι, με τα «αυστηρά» μέτρα που έλαβα ή
άλληλογραφία μου δεν είναι πιά τόσο. . .
μαθητική. Λίγα μόνο γράμματά καθ' έ-
βδομάδα μένουν για το έρχόμενο φύλλο.
Σημειώσε όμως πως την Άλληλογραφία
που διαβάζεις π. χ. σήμερα, την έχω γρά-
ψει μι-ά σχεδόν έβδομάδα προωτέρα,
γιατί αλλοιώς δεν θα πρόφτανε να τυ-
πωθώ. . . Κι' ό Ιστότιμος Α' Βραδείου δεν
είναι σε βραδύμενος άφου έχει το δικαίωμα
να δημοσιεύσθ, με πληρωμή έτσι, και τη
φωτογραφία του; Άς είναι, άφου θα εί-
σαι συνδρομητής ως νά. . . γερσσης, αλλά
βραδεία έχεις καιρό να πάρης.

Ευχαριστώ πολύ, Νεφέλη, και για το
νέο έσοπάθωμά. Για καίνο που ρωτάς το
γραφείο σου άπάντησε ιδιαίτερος. Θα πω
στον Πιπτιό πως του έστειλες Μ. Μυστικά
στη διευθυνση που σου έχει δώσει, αλλά,
άγνωστο γιατί, σου τα έπέστρεψε το Τα-
χυδρομείο. Ίσως, κάτω από την πόλη, έ-
πρεπε να προσबंध «Κύπρος». Δοκίμασε
να του τα ξαναστείλεις έτσι, και χωρίς να
βάλεις άλλο γραμματόσημο. Έχεις χαιρε-
τισμούς άπ' όλους.

Βάγκρη, αυτό, καθώς θα είδες, σου
ένέκρινε. Με χαρά διάβασα το πρώτο σου
γράμμα που μου έδειξε πόσο μάγαπας. Με
συγκίνησε ιδιαίτερος που στις όκτώ μου
σελίδες βρίσκεις «δσα δεν γράφονται στις
έξήντα άλλων περιοδικών με τις τεράστιες
μουντζούρες και τις άτέλειες πολυ-
γίς». Μα κι' οι άρχαίοι έλεγαν «ούκ έν
τφ πολλών το εύ». . . Διεβάζω και στον
κ. Φαίδωνα «τα πλήρη άγάπης και θαυ-
μασμού» συγκατατήριά σου για τις «Άθη-
ναϊκές Έπιστολές».

Χαίρω, Δευλή Καμέλια, που είχες τόσο
έπιτυχία ό πρώτος χορός του Συλλόγου
σας, ή άρχή αυτή της δράσεώς σας, που
την ευχόμαι και την περιμένω. . . παρα-
δειγματοποιή. Και φαντάζομαι τί ώραία που
θα πέρασες, πόσο θα ευχαριστήθηκες άφου
σ' αυτήν τη συγκέντρωση είδες «πόσο με-
γάλος και βαθύς είναι ό τόπος της φίλης
που ένώνει μεταξύ τους τα Διαπλάσσιμα»
λα», γιατί «μέσα στη Διαπλάσσιακή οικο-
γένεια όλοι γνωρίζονται και συνδέονται
ψυχικά». Έτσι, όταν σου σύστησαν και Δια-
πλάσσιμα που δεν, τα έγνωρίζες, «άπο-
την όμιλία σας έλειπαν οι άχώνευτοι έκεί-
νοι τύποι των πρώτων γνωριμιών κι' από
την πρώτη στιγμή μιλούσατε σάν παλιοί
φίλοι». Α, τί ώραιο αυτό, τί συγκινητικό! . .

Ναι, Έθνηκόν Ιδεώδες, άς μη τα
λέμε. . . Άλλά δεν παύεις άφου θα μου
ξαναγράψης γρήγορα κι' αίσθάνομαι και
σώ συμπτώματα «διαπλαστικής». Έπρεπε
δμως, ή ίσως του ψευδώνυμου έληξε στις
30 του Νοέμβρη και πρέπει να τό αναθεώ-
σης. Είδα και τις αντιρρήσεις σου για την
καθιέρωση συνθήματος. Κι' ίσως δεν έχεις
άδικο. Άλλά δεν είπα ποτέ πως θα κα-
ταργήσω το Σήμα. Μόνο οι σημερινές πε-

ριστάσεις δεν επιτρέπουν να κάμω νέα πα-
ραγγλία. Άργότερα, έλπίζω.

Περβόλι και το σημερινό γράμμα της
Άττε Ίράμ ύστερ' από τη μεγάλη της
έκλειψη. Μου άναγγέλλει πρώτα πως έγι-
νε 13 χρόνων (να τα έκασοτήνη!) έπειδή
δμως δεν της άρέσει αυτός ό αριθμός, θα
μείνη και φέτος στο 12 και μόνο του χρό-
νου θα γίνη δεκατεσσάρων, φθάνει. . . να
της τό θυμίσω. Έπειτα μου διηγείται ένα
παθήμα της στο σχολείο: «Ό καθηγητής
τους έδωσε μι-ά έκθεση για το πράσινο, κι'
αυτή έκρινε καλό νάντιγράφη μι-ά. . . Άθη-
ναϊκή Έπιστολή. Στο άλλο μάθημα, ό κα-
θηγητής τη φώναξε και την έδωσε να δια-
βάσθ δυνατά την έκθεσή της. Στο τέλος
τη ρώτησε: «Δικές σου είναι αυτές οι
ιδέες;» Ή Άττε Ίράμ κατάλαβε άμέσως
πως ή αντιγραφή της άνακαλύφθηκε κι'
είπε με ειλικρίνεια: «Μάλιστα, κ. καθη-
γητά, ή ιδέα να γράψω τις ιδέες του κ.
Φαίδωνα είναι δική μου. — Άς βάλλουμε
λοιπόν, άπαντά ό καθηγητής, άριστα στον
κ. Φαίδωνα για τις ώραιες ιδέες του, και
μηδέν σε σένα για τη δική σου άσχημη
ιδέα!». Τα χάχανα της τάξης τη φούρκι-
σαν περισσότερο από το μηδενικό, που
άλλωστε άμφιβάλλει αν της τόδανε ό κα-
θηγητής, γιατί την άγαπή. Και τελειώνει
με το έξης ύστερόγραφο: «Ό Άδολφ
παρατάει από τό ασπρυντικό και δόλος,
ή από τό α άθροιστικό και δολάριον;» —
Άπαντήσε της!

Μαρίδα του Φαλήρου, σε συχαίρω για
το λαμπρό αυτό «μέσον όρο» (19 ²/₃) που
σ' έφερε πρώτη στην τάξη σου και σ' όλο
το σχολείο. Στο Έλληνικό έχω πολλές
συνδρομητρίδες, αλλά δεν έξρω ποιές πη-
γαίνουν στο Άμερικανικό Κολέγιο για
να σου πω τα δνόματά τους. Όστόσο κα-
λή ή ιδέα σου για Σύλλογο και μπορείς
να την πραγματοποιήσης με Μικρές Άγ-
γελίες.

Δεν είναι άπαισιόδοξη, Σκιά, το να μην
είσαι «πιστή φίλη» των διακεδασμένων. Κι'
άλλοι δεν άγαπούν πόλιν να διακεδάζουν.
Άλλά χωρίς να είναι και άπαισιόδοξη ή
δυσαρπότηνεί από τη ζωή. Άν, τώρα, ό
κόσμος είχε και φέτος έρεξη για καρνα-
βάλια, μ' όλο τον πόλεμο, ή σου φαίνε-
ται ούτε παράξενο, μη ούτε και κακό. Δύ-
σκολα θυσιάζει κανένας τη διασκεδαστική του
με τη σκέψη ότι ένας άλλος, μακριά του,
πολεμεί κι' ύποφέρει. Άπόδειξη ότι και
στις έμπόλεμες ακόμα χώρες—μακριά βέ-
βαια από τα μέτωπα—διασκεδάζουν. Και
δεν τό βρίσκω κακό, γιατί συμφέρει, σε και-
ρό πολέμου, να διατηρηται όσο το δυνατό
ή συνηθισμένη ζωή, για να μη γεννιέται
αποθάρρυνση και φόβος.

Χρηστίνα Καλαβρέζου, νέα μου φίλη,
με γοήτσες το πρώτο σου γράμμα, όπου
με τόσο εύλωπία έκθέτας τις έντυπώσεις
σου και τις κρίσεις από το διάβασμα των
πρώτων μου φυλλαδίων και την ως τώρα
γνωριμία σου μαζί μου. Χαίρω που σε γνώ-
ρισα κι' έγώ από το γράμμα σου κι' έλπί-
ζω να πάρης και ψευδώνυμο και να μου
γράφης συχνά.

Ναυτάκι, ό κ. Φαίδων σ' ευχαριστεί
για τα συλλυπητήρια, κι' ό Άνανίας για
τις εύχες. Γελάσαμε πολύ με τη σκέψη
που έκαμες, δηλαδή πως θάταν άστείο ό-
ταν ή μητέρα του θα είπα κάποτε «φέτος
γιόρτασα και τα πρώτα γενέθλια του γιού
μου», ένφ οι άνθρωποι θάθελαν, όχι ένα
μωρό δώδεκα μηνών, αλλά ένα παιδί τε-
σσάρων χρόνων! Για τα διπλά ρ, που τό
ένα παίρνει φίλη και τό άλλο δασκεί, έτσι
θα είναι: το πρώτο δηλαδή θα προφερό-
ταν φιλό, το δεύτερο θαού (θάε-ρος),

